

Pokračování z minulého čísla

Již víme, že večer 25. října 1944 byl tento patnáctičlenný oddíl vysazen omylem letců západně od Pelhřimova, mezi obcemi Lipice, Bitětice a Pejškov. Obě části výsadku se v temné noci nesešly a v začínajících represivních opatřeních okupačních orgánů bylo nutno nebezpečný prostor opustit.

Sedm parašutistů z první skupiny dopadlo blízko sebe, chyběl však velitel ppor. Ján Hudec. Po delším marném hledání velitele a druhé skupiny se sedm parašutistů pod velením komisaře des. Viktora Ruttkaye vydalo severozápadním směrem do určeného prostoru činnosti v Brdech. Domluvené místo srazu oddílu bylo v zalesněné krajině na levém břehu Vltavy, u malé obce Smolotely, zhruba 10 km jihovýchodně od Příbrami. Byli prozrazeni a 27. října nedaleko Hořepníku, u osady Dobroměřice, padli tři slovenští parašutisté, včetně komisaře. Zbylí čtyři unikli, poté se bez map a velitelů vydali na východ.

Druhá skupina

Skupina, které velel náčelník štábu por. RA Ivan Andrejevič Labunskij, dopadla mezi Lipicí a Pejškovem. Parašutisté ve tmě přistávali s menším či větším štěstím – Štefan Kanka na hrázi rybníčka v Pejškově, Jozef Kahala do zahrádky chalupy na kraji Pejškova, Alexandr Saveljevič Korovin v keřích sadu Lipice. Pro vzájemném hledání parašutistů bylo kromě světelných signálů určeno i číslo, zde to bylo číslo 11. Na otázku „Kto zděs?“ bylo nutno odpovědět „Svoj!“ a dát libovolné číslo (např. 8), které druhý doplnil (na 11, odpověď byla 3). Zvědaví občané Pejškova a Lipice vyšli za hluku motorů letadla před své domovy nebo za humna. Jedinci se dostávali do blízkosti neznámých lidí, kteří signalizovali pomocí baterek a prověřovali se vzájemně v ruském jazyce. Neobvyklou událostí vzrušení obyvatel Lipice, Pejškova a Bitětice narušovali noční klid. Jozef Kahala: **„Přetížený výstrojí a výzbrojí vidím, že letím na chatrč. Rychle jsem stáhl padák na pravou stranu a spadl jsem do zahrady. Jako blesk jsem si připravil samopal ke střelbě. Slyším v dědině shon a hluk, celá druhá skupina spadla k vesnici. Rychle jsem se vysvobodil z padáku, vzal ho na záda a chvátal ven ze zahrady. Na konci dědiny jsem dal signál elektrickou lampou, zelené světlo. Asi 200 m za vsí mi stejný signál**

odpověděl. Šel jsem na to místo a byl jsem vyzván na heslo. Když jsem ho dal, vidím, že jsme se čtyři z druhé skupiny sešli. Ptám se, kde jsou ostatní. Náčelník štábu odpověděl, že blízko, že hned přijdou. A skutečně, za půl hodiny se sešla celá druhá skupina, sedm lidí.“

Celkem rychle se podařilo Labunskému shromáždit druhou polovinu výsadku, jen Viktor Osipov si při dopadu způsobil těžší výron v kotníku. Noha otékala, modrala a bez pomoci druhů tak nemohl zraněný poručík RA jít. Labunskij soustředil své parašutisty do blízkého lesíka Březí. Zatímco Kahala poskytoval první pomoc Osipovovi, vypravil se Labunskij s Kankou k vesnici, aby se zorientovali. Podle místní tabule poznali, že jsou v Lipici. Neodkladným úkolem bylo najít první skupinu. Jozef Kahala s Michaiem Šijanovem byli vysláni, aby pátrali po veliteli Hudcovi a jeho lidech.

To se již do Lipice dostavili četníci z Červené Řečice a z Pelhřimova. Jednotliví strážmistři byli vysláni severně od obce. Velitel okresního četnického velitelství npor. Antonín Míchal se spolu s lipickým starostou Josefem Benešem a skupinou místních lidí vydal k transformátoru zjistit důvod vypnutí elektřiny (transformátor býval na levé straně silničky spojující Lipici s Bitěticemi, nedaleko nynějšího památníku seskoku). V okolí se pohybovalo více lidí, protože všichni muži z Lipice byli četníky vyzváni, aby pomohli při hledání předmětů svržených z letadel.

Transformátor nebyl poškozen, Míchal však spatřil o něco severněji, směrem podél trasy primárního vedení, dvě světla. Sice předpokládal, že se jedná o občany z Lipice, ale přesto poslal k neznámým světlům tři četníky. Ti se opatrně přiblížili a na dotaz „Kdo tam?“ se ozvalo „Svoj. Pět.“ Četníci neznali na prověřovací signály parašutistů odpověď. Světla vzápětí zmizela a oba parašutisté hledající své druhy se tiše vzdálili.

Asi za dvě a půl hodiny se Kahala se Šijanovem vrátili na stanoviště své skupiny v lesíku Březí. Narazili sice na četníky, ale jejich pátrání bylo bezvýsledné, Hudcovu skupinu nenalezli. Bylo nebezpečné zůstat dále na místě a parašutisté s Labunským se stáhli východním směrem, kde ve vzdálenosti zhruba 1 km očekávali větší les. Překročili potok Hejlovku a utábořili se na jeho pravém břehu, na zalesněném svahu směrem k Čakovcům. Až ráno zjistili, že lesík je řídký a že to není dobré místo pro „dňovku“, jak označovali denní pobyt v lese.

Jak bylo uvedeno v minulém čísle, 26. října přijelo tábořské gestapo a zorganizovalo poměrně rozsáhlou razii. Do Lipice přijelo auty asi 400 horských myslivců, kteří v rojnicích pročešávali kraj. I mužům z okolních vesnic bylo nařízeno, aby se prohledávání katastrů účastnili. V té době se Labunského skupina skrývala na zalesněném svahu nad Hejlovkou nedaleko Lipice. Kolem 14. hodiny se v jejich blízkosti ozvala silná střelba z kulometů i samopalů, a tak se domnívali, že Němci bojují s Hudcovou skupinou. Vojáci však měli z lesů obavy a střelbou, která brzy utichla, jen provokovali.

Z houští, v němž partyzáni seděli, bylo vidět nacistické vojáky, kteří v husté rojnici pomalu a opatrně postupovali směrem k nim. Bylo jich mnoho, mnohem více než předpokládali. A tak rychle změnili obranný plán, co nejopatrněji utíkali příkrou strání dolů k Hejlovce, překročili potok a ukryli se na levém svahu mezi skalami. Svah byl jen mírně porostlý keři a stromy, otevřený směrem k nepříteli.

Viktor Alexejevič Osipov: **„Bylo to místo velice vhodné pro obranu. Rojnice Němců do skal nešla. Vojáci sešli až pod ně, na pěšinu u potoka a postupovali dále po ní. Pouze jeden, který nesl kulomet, šel vrchem nad těmi skalami, přímo do míst, kde jsme se skrývali my, připraveni k boji. Směřoval přímo ke mně, s kulometem přichystaným k palbě. Ostatní vojáci na něho volali, že všichni jsou již pryč, aby sestoupil k nim dolů, že také odcházejí. V té chvíli se zvedl ze stromu poplašený pták a odletěl. Němec bleskově**

namířeným kulometem přejel nahoru prostor za ptákem, ale nestřílel. Pár metrů ode mne se otočil a šel dolů pod skály k potoku za svými.“

Odchod z ohrožené oblasti

Labunský se skupinou vyčkal na místě až do večera 26. 10. Byla již tma, když Jána Silného a Štefana Kanku poslal směrem k Lipici, aby zjistili, co se v okolí děje. Ti přinesli zprávu, že se nacisté ještě před západem slunce stáhli a na místě byly ponechány jen hlídky českých četníků. A tak rozhodl nehledat již v místě seskoku Hudcovu skupinu a zásobníky s materiálem, ale ihned opustit ohrožený prostor a vydat se pochodem na severozápad ke Smolotelům.

Strastiplnou cestu můžeme sledovat z dodatečně sepsovaných rozkazů Labunského, ten s č. 1 se bohužel dochoval bez závěru: „**Při přistání, po vysazení z letadla 24. října 1944** (pozn. aut.: datum je správně 25. října)

skupina v počtu sedmi lidí, a to náčelník štábu oddílu Labunskij I. A., Kahala J., Korovin A. S., Šijanov M. S., Kanka Š., Osipov V. A. a Silný J. dopadla v blízkosti Pelhřimova, obec Lipice, od určeného místa ve vzdálenosti 70–80 km. Kde byla vysazena první skupina v čele s velitelem oddílu Hudcem J., není známo. Rovněž není známo, zda byl vysazen náš náklad, a v případě, že byl vysazen, není nám známo, kde a na jakém místě. Na prohledání jsme měli vymezen čas 2–3 a půl hodiny. V důsledku toho, že naše první skupina nebyla nalezena, přikazuji vydat se do místa...“

26. říjen dopadl pro parašutisty dobře. Nikdo z nich nebyl dopaden, vyhnuli se i boji s nepřítelem. Němci dostali do rukou několik padáků a všechny čtyři vaky s materiálem –v jednom byla druhá radiostanice RPO. Dva padáky s velkými vaky byly nalezeny poblíže Pejškovského dvora, jeden mezi Stanovicemi a Chodčí, jeden u Vlásenice.

Josef Brož z Pejškova: „**Byla nařízena okamžitá prohlídka katastru, zejména lesů. Vyšli jsme ráno o sedmé hodině ze vsi a hledali jsme tak, abychom nic nenašli. Hned jak jsme vyšli za ves, viděli jsme, jak před námi na poli leží nějaká velká bílá plachta. Byl to padák, který dopravil z letadla na zem veliký balík, u něj ještě přivázaný. Později jsme našli na druhé straně vsi opět podobný balík s padákem. Pravděpodobně tyto balíky nemohli parašutisté najít, poněvadž byla dosti velká tma a okruh, ve kterém byli shozeni, byl poměrně značný. Mezitím však již přišli do vsi asistovat němečtí četníci a gestapáci, na jejich rozkaz byly balíky dopraveny povozem do Pelhřimova.“**

Partyzáni Labunského skupiny postupovali ke Smolotelům velice pomalu, zdržoval je Osipov, jeho noha otékala stále více. Zbytek noci a celý příští den 27. října přečkali v lese poblíže Milotiček. Před další cestou vyslali k večer rozvědku, která se setkala s lidmi vystrašenými stálým prohledáváním kraje. Také se dozvěděli, že Němci odpoledne vezli na voze do Pelhřimova tři mrtvé vojáky v československých uniformách, rotného a dva desátníky. Nebylo tak pochyb, že se jedná o tři slovenské příslušníky jejich oddílu, z Hudcovy skupiny.

Okolnosti jejich smrti jsme uvedli již v minulém čísle, nyní jen krátce doplněk pamětníků. Na 27. říjen 1944 vzpomínal František Kott z Dobroměřic: „**Odjížděl jsem z domova asi v 7.15 až 7.30 ráno. Sotva jsem dojel na pole, už se střílelo z kulometu. Kulky hvízdaly, a tak jsem se raději otočil a jel domů. Než jsem se tam dostal, byl už dvůr plný Němců. Vyhnali nás všechny ze světnice a pak už dupali po domě, po půdách, po komorách, všude. Všechno prolezli, nic nevynechali. Bylo asi po 9. hodině. Prohlídky se konaly nejen**

v Dobroměřicích a Radějově, ale i v okolních obcích."

Rolnický synek Bohumil Zelenka z Dobroměřic kolem 11. hodiny dopoledne téhož dne vedl domů dva elektromontéry: „**Viděli jsme tři mrtvé. Jedna uniforma československá, dvě zelené. Jeden ležel kousek od lesa, byl to čs. rotný, měl čtyři pecky na výložkách. Ležel pod tarasem, pod ním spousta krve. Košili měl rozepnutou, asi od felčara, výložky utrhané, papírky z kapes vyházené. Další dva leželi na újezdě vprostřed loučky, na břiše, ruce a nohy roztažené.**“

Zpráva o smrti druhů působila na parašutisty Labunského skupiny depresivně. Lidé však mluvili jen o třech mrtvých, byla tedy naděje, že z osmi vysazených ještě pět žije. I když stále probíhaly pročešávací akce, zdržovali se partyzáni 28. října v blízkosti Strážiště a příštího večera se objevili v Salačově Lhotě. Navštívili Vydhovu chalupu (č. 10) stojící těsně u lesa, povečeřeli a během půlhodiny zase odešli. Jejich pobyt se však neutajil a byl ohlášen četnické stanici v Lukavci, kterou příštího dne, po dohodě mezi okresním hejtmanem v Pelhřimově a táborským gestapem, posílili čtyři četníci. Nacistické orgány byly přesvědčeny, že se parašutisté v kraji ještě zdržují. Ti však pokračovali dále směrem na Mladou Vožici.

Velitel dezertérem?

Parašutisté se domnívali, že velitel oddílu ppor. Ján Hudec dezertoval, skutečnost však byla jiná. Když krátce po seskoku hledali velitele a druhou skupinu, oznámil Ruttkay s Dibdiakem po návratu druhům, že se s Hudcem setkali. Dohodli se, že velitel půjde sám do blízkého lesíka za zbytkem skupiny a oni dva budou pokračovat v pátrání. Vlivem rozrušení po seskoku v neznámé krajině se stalo, že buď komisař udal špatně směr, kde měli ostatní čekat, nebo se velitel špatně zorientoval. Navíc již začala pátrací akce četníků, kteří hledali parašutisty svolávající se světelnými signály. Z podobných důvodů se po seskoku nemohl sejít celý výsadek, ačkoli druhá skupina dopadla pár set metrů od první.

Faktem bylo, že Hudec skákal jako první. Trvalo několik vteřin, než letadlo opustila jako druhá Krasavinová a dakota za tu dobu uletěla několik stovek metrů. Již minule jsme se zmínili o rozhovoru Hudce s Josefem Semrádem na samotě v Lipici. Po přistání byl Hudec značně vzdálen od své skupiny a dle vlastních údajů se mu nedařilo žádného z druhů najít. Narazil na četníky, později na německé rojnice, a tak se vzdálil z nebezpečného prostoru východním směrem.

Na setkání s Hudcem vzpomínal také Josef Petrů z Bitětic: „**Mezi 8. a 9. hodinou ráno, následujícího dne po seskoku, jsme spolu s četníky museli jít hledat parašutisty. V lesíku mezi Báčovicemi a Čakovicemi se ukryval jejich velitel. Zhlédl jsem chlapa a jak četník odešel, šli jsme tam všichni tři. Parašutista byl u hluboké cesty a jak viděl, že za ním jdeme, schoval se za strom a namířil. Chlapi se lekli, já mával kapesníkem a šel dál. On stál v pohotovosti, připraven k palbě. Asi se tam dostal od lesíka Boroví, tam to všechno padalo. Byl to mladík, 20–22 let, podporučík, jednu hvězdičku na rameni, na druhém ji asi ztratil, mluvil slovensky. Vojenská blůza naší armády, opasek, automat, brašna na mapy, dalekohled. Říkal, že je velitel, sháněl své příslušníky, nesešel se s nimi. Když dva další viděli, že spolu mluvíme, přišli též. Dali jsme mu své jídlo na cestu a on řekl: Keby Boh vedel, za čo svoj život dám! Byl to štíhlý chlap, na hlavě měl lodičku. Ještě před rozloučením se chtěl zorientovat, kde je. Říkal, že sem spadli omylem, měli seskočit u Dobříše.**“

V blízkosti křižovatky silnic od Bitětic a Útěchovic zašel Hudec za Miloslavem Zajíčkem z Útěchovic, který tam oral. Vyptával se na kamarády, ale nic se o nich nedozvěděl. Kolem 4. hodiny odpolední Hudec zpozoroval, že se blíží Němci. Vylezl na strom, kde přečkal pročešávání lesních houštin. Dále bezvysledně hledal svůj oddíl. Na západě pokračovaly pročešávací akce, a tak se po setmění vydal na východ. Za dramatických okolností se dostal na Slovensko a koncem listopadu se objevil u partyzánské brigády Ján Nálepka. Její velitel, parašutista Michal Sečanský, odeslal 27. listopadu radiogram ukrajinskému štábu: „**Do naší brigády se dostavil velitel skupiny Ján Hudec z oddílu Doktor Tyrš. Jeho skupina se nesešla. Hudec padl do zajetí, ale utekl. Zprávy o skupině nemá. Prosim potvrdit a prověřit.**“

St

ručná odpověď zněla, aby Hudec byl vzat pod přísný dohled. Jeho další osud byl spojen s partyzány na Slovensku.

Na sklonku roku bylo těžké zjišťovat, co se vlastně s velitelem po seskoku stalo. Ruttkay s Dibdiakem, kteří o setkání s ním pěti parašutistů informovali, krátce poté padli u Dobroměřic. Když se Ján Hudec ani později nedostavil ke svému oddílu, byl v polovině prosince 1944 prohlášen svými druhy za dezertéra.

Snahy gestapa o likvidaci partyzánů

Nacisté ještě několik dní prohledávali kraj. 5. listopadu německá letadla shazovala do lesů letáky s výzvou v českém a ruském jazyce, aby se parašutisté vzdali a vyšli z lesů. 8. listopadu projížděla obcemi tři německá auta s megafony. Po zastavení Němci zahráli čs. hymnu Kde domov můj a poté vyzvali partyzány, aby vyšli z lesů a přihlásili se. Letáky s následným textem byly tehdy v českých zemích rozšiřovány v místech, kde seskočili parašutisté.

Bratři!

Žijeme ve své vlasti v klidu a pořádku a jsme šťastni, že nemusíme bojovat.

Proč jste byli k nám vysláni?

Myslíte snad, že vyplněním rozkazů, které vám byly dány, nám nějak pomůžete?

Nikoli! Můžete dosáhnouti jen toho, že bude prolévána česká krev a že naše rodiny budou uvedeny do neštěstí. Nedivte se proto, že nikdo vám neposkytne pomoci. Každý dobrý Čech se vám zdaleka vyhne, protože je odpověden za svou vlast, za svou rodinu, za své děti.

Myslíte, že vaše počínání má nějaké vyhlídky?

Jste špatně vybaveni a nemůžete proto klást odpor české policii a německým vojákům. V lesích nemůžete vydržet dlouho bez potravin.

Nezapomeňte, že zima s deštěm a sněhem je přede dveřmi!

Za rozkazy, které máte vykonat, stojí političtí zločinci. Proto je neplňte! Neuvrhujte nás do krveprolití a nevolejte na sebe jistou smrt! Nechcete přece, aby se na vás pohlíželo jako na zločince a aby se s vámi jako se zločinci nakládalo. Pamatujte na svou vojenskou čest a zachovejte si ji! Hlaste se nejbližší policejní služebně! Budete internováni jako váleční zajatci a nebude vám ublíženo.

Neplněte šílené rozkazy, které vám byly dány. Nebudte vrahy svých českých bratrů, jinak to odpykáte smrtí!

□ □ □

Starosta

Parašutisté s Labunským procházeli krajem, který byl pod vlivem nacistické protipartyzánské propagandy. Překvapilo je a do jisté míry i deprimovalo, že málokdo z místních jim chtěl nějak aktivně pomáhat. Cestou ke Smolotelům se setkávali s rozpačitostí a strachem, lidé v Čechách byli vyděšeni, většina se bála o život. Jejich pochod ztěžoval Osipov, jehož zranění se dlouho nelepšilo, museli ho podpírat, vést. Dny přečkávali v hustých lesních porostech. Na cestu se vydávali jen v noci. Ve dne se obávali prozrazení; kdyby je nacisté pronásledovali, jen těžko by s raněným druhem unikli. Hladoví, promočení a špinaví šli z posledních sil k místu srazu. Konečně mohl jít Osipov delší úseky sám s pomocí hole a tempo pochodu se zrychlovalo. Začátkem listopadu se dostali na Sedlčansko, kde již byly hranice německého vojenského prostoru. Partyzáni o něm nevěděli a narazili na německé vojáky, kteří byli v blízké vesnici pro mléko. Pokračovat v dalším pochodu ke Smolotelům tak bylo složité. Rozhodli se, že dále nepůjdou a vydají se na východ, kde někde na Českomoravské nebo Dražanské vrchovině měl působit oddíl Jermak, který byl vysazen již před nimi.

Rozkaz č. 2: „Podle rozkazu č. 1 skupina v čele s náčelníkem štábu prošla 110 km (v přímé linii 70 km) a byla přinucena vážnými důvody další přesun přerušit, protože příkazaná oblast naší činnosti byla místními obyvateli opuštěna a jsou zde rozmístěny vojenské jednotky – učiliště, dělostřelectvo, tanky atd. Podle našich předpokladů nebylo ani v možnostech naší první skupiny dostat se na místo srazu. Po souhlasu členů naší skupiny přikazují: přesun do určeného místa přerušit a přesunovat se na východ, s předpokladem co možno nejrychleji se setkat s prvním partyzánským oddílem, který zde byl vysazen a je v aktivní činnosti, a přes něj navázat spojení se štábem. Poznámka: přesun skupiny probíhal stejnou trasou jako cestou sem. Skupina se obrátila na pochod opačným směrem z oblasti Sedlčan. Náčelník štábu part. oddílu Dr. Miroslav Tyrš, por. Labunskij. 1. listopadu 1944.“

Datum na rozkazu není přesné, pochod zpět na Českomoravskou vrchovinu začal až počátkem listopadu. Labunskij určil trasu Sedlčany – Německý Brod (nyní Havlíčkův) – Nové Město na Moravě – Boskovice. Večer 6. listopadu přišli partyzáni do Špiritova mlýna (č. 17) nedaleko Zhoře u Mladé Vožice. Šest mužů vešlo dovnitř, sedmý držel venku stráž. Od domácích lidí si vyžádali chléb s kávou, vyptávali se na poměry v okolí a za půl hodiny odešli. Jejich návštěva byla opět ohlášena četnické stanici v Mladé Vožici. Z obdobných hlášení četnických stanic lze přesně rekonstruovat a datovat trasu přesunu.

„Bohumil Špiryt, nar. 8. 11. 1884 v Motyčíně, okr. Slaný, ženatý, policejní inspektor ve výslužbě, příslušný do Prahy, bytem Čenkov a ve Zhoří čís. 17, dostavil se 7. 11. 1944 v 7.30 hod. a udal, že dne 6. 11. 1944 asi v 19.30 tloukli na vrata u mlýna – stojí na samotě, od obce asi 1 km – nějací muži. Po otevření nahrnulo se do dvora a odtud do kuchyně šest mužů oblečených ve stejnokroji. Tmavozelené pláště, na hlavě kukly jako používají letci, ale z látky pošívané kožešinami, vysoké černé boty. Někteří si později svlékli pláště a měli světlezelenou uniformu – vše prošívané; někteří si umyli ruce. Někteří měli hodnostní označení jako u čs. armády desátník a někteří rosety (3). Žádali něco teplého

jísti. Ozbrojeni byli: 4 měli automatické pistole dlouhé přes 50 cm, 1 měl delší zbraň, asi 80 cm dlouhou a mimo to měl každý na opasku pistoli v plátěném pouzdře, pak po třech zásobnících a v těch bylo po 35 nábojích. Musela jim býti uvařena káva, tu vypili. Dostali 6 kg chleba, vyžádali si skleněnou, asi třičtvrtělitrovou láhev, do které nalili kávu, a asi ve 20 hod. odešli neznámo kam. Pod trestem zastřelení zakázali někomu vyjít ven a řekli: u mlýna bude stát hlídka, nesmíte žádný ven. Mluvili výhradně slovensky a řekli, že jsou ze zahraniční československé armády. Vypytávali se, jak často tam chodí četnictvo, a když jim bylo řečeno, že dvakrát až třikrát týdně, řekl jeden z nich, aby čeští četníci neopovázili se po nich jít, že se bude účtovat. Měli podrobnou mapu, kde zápisy byly v ruském jazyku. Žádali nějaké kouření, které však nedostali, jelikož nikdo z domácích cigarety neměl, a proto si udělali cigarety sami z domácího tabáku, který měli sebou. Mezi sebou si něco šeptali, čemuž nebylo rozumět. Nikoho nepustili ven z bytu. V domě byl František Špiryt, který je nemocen a leží, jeho manželka Amalie, který je veškeré práce a chůze neschopná, oznamovatel Bohumil Špiryt, Božena Špirytová, dvě služky, a to Bobriková a Krejčová, obě Marie, kočí František Bárta, mlynářský pomocník Karel Sýkora a dvě děti ve stáří Blanka 7 roků a Jana 17 měsíců.“

Východně od Mladé Vožice se 9. listopadu od skupiny odloučil por. RA Viktor Osipov. Nechtěl být ostatním přítěží, šel ztěžka, noha ho stále bolela. Pomalu postupoval na východ trasou o něco severněji než skupina Labunského. Před koncem listopadu se dostal na česko-moravskou hranici, kde se ho ujal kovář Josef Ondra z Krásného a opatřil mu lékařskou pomoc. Po vyléčení Osipov založil samostatný partyzánský oddíl Stalin a stal se jeho velitelem.

I bez Osipova nebyla cesta šestice parašutistů na východ snadná. Spali v mokřích lesích, živili se zapomenutými brambory a košťály od zelí. Měli hlad, který na ně doléhal stále více a potraviny nebylo kde získat. Na plotech a nárožích visely vyhlášky, které obyvatelstvo varovaly před podporou partyzánů. Až po přechodu Sázavy se jejich situace začala pomalu zlepšovat. Ve mlýně u České Bělé se jim dostalo prvního přátelského přijetí. Hospodář jim dal najíst teplého jídla a poradil jim jak jít dál.

Kolem 20. listopadu začal hustě padat sníh. Skupina Labunského v té době došla k malé obci Račín, zhruba 10 km severozápadně od Žďáru nad Sázavou. Byli již cestou značně vyčerpaní a požádali v chalupě o nocleh, a tak poprvé od seskoku spali pod střechou. Večer 23. listopadu přespali u Josefa Kršky (č. 39) Rokytno u Nového Města na Moravě. **„Dodatek četnické stanice Nové Město na Moravě z 24. listopadu. Záznam o přenocování 6 partyzánů. Ozbrojeni automaty, v neznámých uniformách, mluvili slovensky a rusky. 24. listopadu v 6 hod. partyzáni odešli. Směr útěku neznámý. Patrola 2 četníků byla odeslána. Gestapo-úřadovna Jihlava, německé četnictvo a sousední četnické stanice za účelem spolupátrání vyrozuměny.“**

□ V kraji partyzánů

24. 11. večer byli na Roženeckých Pasekách u Jaroslava Zobače (č. 29). Tak jako i v jiných případech i zde zapůsobilo vystupování por. Labunského a jeho zvláštní schopnost získávat si lidi. Hospodář parašutistům uvěřil, ti u něho pojedli a před odchodem slíbili, že ještě přijdou. Ještě tuto noc dorazili do Velkých Janovic, kde byli dobře přijati v chalupě Jana Proseckého, umyli se a hospodář je uložil na půdě do sena. Netušili, že pár km odtud, jen přes údolí Svatky, se ve statku Jaroslava Novotného ve Veselí skrývají parašutisté z jejich prvé skupiny, hospodář

Ignác Hazucha, lékařka Rufa Krasavinová, radisté Matvej Andrejev a Vladimír Začupejko. 25. listopadu šestice s Labunským odešla z Janovic a postupovala na Vír. I jejich cesta na Kunštátsko je podrobněji dokumentována. K ránu 29. listopadu navštívili Šikulovu hájenku při silnici Suchotin–Rozseč. Hlášení četnické stanice Kunštát z 29. 11.: **„Záznam o příchodu šesti neznámých mužů do Šikulovy hájovny, Sychotín (č. 60), ve 4 hod. ráno. Najedli se a po čtvrt hodině se vzdálili. Mluvíli česky se slovenským přízvukem. Četnická stanice Kunštát k pátrání odeslala tři ozbrojené muže 29. 11. v 8 hod. Gestapo Brno a německé četnictvo v Boskovicích byly seznámeny.“**

Téhož dne večer se najedli a umyli v Touboři, ve stavení starosty Františka Dostála. Před odchodem i zde hrozili, že bude ostatními partyzány zastřelen, pokud je udá. Přesto byl jejich pobyt oznámen. Hlášení četnické stanice Kunštát z 30. 11.: **„Dva muži měli samopaly na 75 ran, čtyři automaty na 25 ran. Kromě toho měl každý tři dlouhé zásobníky s patronami na opasku a dýku. Bandité byli oblečeni v hnědých uniformách s civilním kabátem, krátkými blúzami, prošívané kalhoty a kabáty. Velitel měl četná vyznamenání, dvě zlaté pěticípé hvězdy, na čepici bílou pěticípou hvězdu a na levém rameni velký kompas. Druhý měl četařské označení, dva kulaté kovové knoflíky. Žádali informace, kde je umístěna četnická stanice a jak se chová vůči obyvatelstvu. Všichni mluvili rusky, tři byli Slováci. Dva ozbrojení muži z četnické stanice Kunštát byli ihned odesláni k pronásledování. Gestapo, četnické velitelství Boskovice, sousední četnické stanice byly vyrozuměny.“**

Konečně ráno 30. listopadu v hájovně Bedřicha Lepky z Újezda narazili na stopu partyzánského oddílu Jermak, který byl vysazen na Moravě v noci na 1. září 1944. Labunskij vydal následující rozkaz č. 3: **„Protože jsem se dozvěděl o partyzánském oddílu, který operuje v prostoru Boskovice, nařizuji, aby vojáci Kahala Jozef a Korovin Alexandr Saveljevič našli spojení s tímto oddílem, operujícím v lesnatém kraji u Nového Města na Moravě, v blízkosti obce Prosetín.“**

Určená dvojice se vydala k hájence v Louce, kde skutečně našla dva příslušníky oddílu Jermak. Ti patřili ke skupině uprchlých sovětských zajatců, s nimiž se dostala do styku rozvědka Petrovského z Jermaku, a byli přijati do oddílu. Ještě téhož večera přivedli oba parašutisty do své zemljanky nedaleko Prosetína.

□

Konsolidace oddílu

V prvních prosincových dnech se Labunskij dozvěděl o pobytu čtyř parašutistů z oddílu Tyrše ve Veselí. Též že hledaný štáb oddílu Jermak se pohybuje západně od Prostějova, s centrem na samotě Pohodlí, a v této oblasti též má dvě stanice s radistkami Paršinovou a Šapovalovovou. V doprovodu příslušníka oddílu Jermak se vydal na cestu do štábu. Ta byla přerušena 7. prosince úderem brněnského gestapa proti partyzánské základně ve Žďárné, kde tři partyzáni byli v boji zabití a jejich spolupracovníci popraveni.

Ihned poté se velitel Jermaku por. N. I. Dmitrijevič rozhodl přemístit štáb i s radistkami na Prosetínsko. Labunskij se s Dmitrijevičem setkal 8. prosince a společně s nimi došel 12. prosince do prosetínské zemljanky, kde čekalo jeho pět parašutistů. Ti mezitím nezaháleli a spolu s jermakovci provedli několik akcí. Další den vydal rozkaz č. 4: **„Vojáci Kahala Jozef a Korovin Alexandr se spojili s aktivním partyzánským oddílem Jermak, s náčelníkem štábu Maximem Petrovským. Já jsem se spojil s velitelem oddílu Jermak Nikolajem**

Dmitrijem, odtud jsem podal zprávu o své skupině do štábu. Také jsem se dozvěděl přibližné místo, kde se nachází naše první skupina. Proto nařizují: spojit se s naší první skupinou a dát do štábu zprávu o našem oddílu. 13. prosince 1944.“

Večer 13. prosince vyrazili všichni partyzáni na cestu a brzy ráno dorazili do Veselí. Téhož dne večer si Labunskij zavolal Hazuchu, Krasavinovou a oba radisty, podrobně se vyptával na jejich osudy od seskoku až po nynější setkání. Zejména ho zajímalo, co se stalo s velitelem Hudcem a všichni shodně vypověděli, že se od nich po seskoku odloučil. Radisté zdůvodňovali ztrátu dynama v boji a ukrytí radiostanice. Lékařka ukrytí zdravotnického materiálu a kontaktu nyní na lékaře v Jimramově. Návrat velitele nebyl pravděpodobný, v boji padl i komisař. Pro splnění úkolu bylo nutno ustanovit nový štáb. S bojem v týlu nepřítel měl největší zkušenosti por. Labunskij a stal se velitelem oddílu, komisařem Jozef Kahala, náčelníkem štábu Alexandr Korovin.

Ve Veselí se tehdy zdržovalo asi padesát partyzánů, kteří chodili veřejně po vsi. Lidé z okolí je hostili doma pálenou samohonkou a postupně se rozmáhala nekázeň. Bylo nutno udělat rázný pořádek a též vymezit v oblasti prostory oddílů, jinak by se svou činností vzájemně dekonspirovaly. Na večer 15. prosince byla do statku Jaroslava Novotného ve Veselí (č. 12) svolána schůze představitelů oddílů Dr. Miroslav Tyrš, Jermak a Čapajev. Protože velitel oddílu Čapajev padl ve Žďárné, bylo dohodnuto, že sověšší partyzáni přejdou k jermakovcům a čeští k tyršovcům. Oddíl Jermak měl ve dvou skupinách odejít dále na východ, s každou jedna radistka se stanicí. Oddíl Dr. Miroslav Tyrš měl po několika dnech přejít západněji k Míchovu. Vzájemný styk obou oddílů byl určen pomocí spojek. Radistkou Jermaku bude pro oba oddíly objednan shoz zbraní a trhavin, pro oddíl Tyrše tak potřebná radiostanice.

Schůze 15. prosince u Novotných ve Veselí měla velký význam pro partyzánský oddíl Dr. Miroslav Tyrš. Podařilo se spojit seskokem rozdělený patnáctičlenný desant, ze kterého zůstalo deset lidí. Pro činnost tyršovců byly vytvořeny pevné základy a získán pomocník v oddílu Jermak. Vyjasnily se vzájemné vztahy obou oddílů s tím, že Jermak bude zapojovat do bojových oddílů sověské občany – uprchlé válečné zajatce a Tyrš bude oddílem českým. Organizátorská jádra vyslaná ze Sovětského svazu získávala v kraji důvěru a pomoc českých lidí. Stávala se ohnisky partyzánského hnutí a připravovala Českomoravskou vrchovinu pro nastávající partyzánský boj.

Pokračování příště

Václav Kameník